

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.217.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 16276 Pani Posłanki Lidii Czechak, w sprawie ustalenia kryterium dochodowego na poziomie niższym niż minimum egzystencji, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Zapewniam, że kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ma świadomość sytuacji osób ubogich i ich rodzin i dokłada wszelkich starań, by oferowane im wsparcie w jak największym stopniu odpowiadało ich potrzebom i było dostosowane do zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, którym nie są one w stanie sprostać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta ma charakter pomocniczy i stanowi dopełnienie świadczeń prawnie zabezpieczonych przez inne systemy. Osoby ubiegające się o wsparcie z systemu pomocy społecznej powinny w pierwszej kolejności skorzystać z uprawnień przysługujących im na gruncie innych systemów, a także z własnych zasobów majątkowych (pieniężnych i niepieniężnych) oraz możliwości działania.

Uprawnienia do świadczeń z pomocy społecznej uzależnione są od wysokości dochodu. Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyniku badań prognozy interwencji socjalnej. Badania prognozy interwencji socjalnej dokonuje Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Kolejną po roku 2021 weryfikację kryteriów dochodowych przeprowadzono w 2024 r. W jej wyniku - zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2024 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. poz. 1044) - od 1 stycznia 2025 r. obowiązują następujące progi dochodowe w pomocy społecznej:

- dla osoby samotnie gospodarującej 1 010 zł (wzrost o 30%, tj. o 234 zł),
- dla osoby w rodzinie 823 zł (wzrost o 37%, tj. o 223 zł).

Nowe kryteria oznaczają z jednej strony objęcie wsparciem większej grupy osób i rodzin o najniższych dochodach, z drugiej zaś transfer wyższych świadczeń, także do osób już korzystających z pomocy. Zmiana kryteriów dochodowych wpłynęła również na podwyższenie maksymalnej kwoty zasiłku stałego do 1 229 zł (wzrost o 23%, tj. o 229 zł).

Celem poprawy sytuacji bytowej osób samotnych, rodzin, w tym rodzin z dziećmi, osób starszych czy osób z niepełnosprawnościami, gminy otrzymują dofinansowanie z budżetu państwa na realizację ich zadań własnych wynikających z ustawy o pomocy społecznej, co pozwala na objęcie wsparciem szerszej grupy beneficjentów. Dofinansowanie gminy otrzymują na realizację zadań z pomocy społecznej wskazanych w programach:

- „Posiłek w szkole i w domu”. Jego celem jest zapewnienie wsparcia w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Dotyczy to pomocy zarówno dzieciom wychowywanym w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji (istotnym elementem programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej), jak i osobom starszym, z niepełnosprawnościami, o niskich dochodach. Ze środków przekazywanych w ramach programu gminy udzielają wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 200% kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy: Kryteria dochodowe w programie to 2020 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1646 zł w przypadku osoby w rodzinie.
- „Opieka 75+”. Celem programu jest zwiększenie dostępności usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób w wieku 75 lat starszych, które są osobami samotnymi (zgodnie z art. 6 pkt 9 ustawy o pomocy społecznej) lub samotnie gospodarującymi (zgodnie z art. 6 pkt 10 ustawy o pomocy społecznej), a także tych, które pozostają w rodzinie.
- „Korpus Wsparcia Seniorów”, który ma na celu wsparcie finansowe gmin w zakresie organizowania usług opiekuńczych świadczonych w formie usług sąsiedzkich oraz w realizacji usług opiekuńczych poprzez dostęp do tzw. „opieki na odległość”, mającej poprawić bezpieczeństwo oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania osób starszych w ich miejscu zamieszkania.

Osoby najbardziej potrzebujące mogą ponadto korzystać z pomocy żywnościowej w formie paczek z artykułami spożywczymi lub z posiłków w ramach programu „Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. Do udziału w programie uprawnia dochód na poziomie 265% kryterium ustawowego oraz spełnianie przynajmniej jednej z przesłanek trudnej sytuacji życiowej z art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Kryteria dochodowe wynoszą 2 676,50 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 2 180,95 zł dla osoby w rodzinie.

Jednocześnie informuję, że w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej trwają prace nad reformą ustawy o pomocy społecznej, w tym nad przygotowaniem nowej regulacji dotyczącej ustalania kryteriów dochodowych w pomocy społecznej.

Podobnie jak próg interwencji socjalnej, wartość koszyków minimum egzystencji jest również szacowana przez Instytut Pracy i Spraw Społecznych. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego przedkłada corocznie, do 15 kwietnia Radzie Dialogu Społecznego informacje o wysokości minimum egzystencji, jednakże kryteria dochodowe ustalane są z uwzględnieniem wyniku badań prognozy interwencji socjalnej.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej podjęto prace zmierzające do wprowadzenia corocznej obowiązkowej weryfikacji kryteriów dochodowych w pomocy społecznej, w celu dostosowania pomocy oferowanej najbardziej potrzebującym do zmieniających się warunków ekonomicznych (coroczny wzrost wynagrodzeń czy inflacja, z których wynika dynamiczna tendencja wzrostowa kosztów życia).

Projekt znowelizowanej ustawy w tym zakresie dwukrotnie skierowano do Zespołu do spraw Programowania Prac Rządu z prośbą o wpisanie go do wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów.

Podkreślić przy tym trzeba, że coroczna weryfikacja kryteriów dochodowych w pomocy społecznej została wpisana do wykazu priorytetów polityki członków Rady Ministrów.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Katarzyna Nowakowska

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/